

SI VIS PACEM.

Si Vis Pacem — Als gij den Vrede wilt.

Maar dat *als* konden ze wel weglaten, want allen willen den vrede.

Reeds zoo lang was er onvrede geweest. De musschen kibbelden om elk korreltje, de vlasvink met zijn grooten mond joeg de musschen weg, en vluchtte op zijn beurt voor den lijster. De zwaan duldde in zijn vijver de plebeische eenden niet, en de ganzen in het weiland snaterden voortdurend, dat ze verongelijkt werden. Staartmeezen en koolmeezen vochten over de insectenlarven, die ze in de rimpels van de boomschors ontdekten, en de kippen waren zoo strijdlustig, dat de haan moeite had, de orde te handhaven. Maar hij zelf duldde geen anderen haan op duizend stappen afstands. De valk en de sperwer kenden geen grooter genot dan het verslinden van kleine vogels, en wanneer de meeuwen een vischje hadden gegrepen, twistten ze over den buit. De havik was ontevreden op den uil, die 's nachts de nesten der kleinen plunderde, zoodat er voor hem overdag niets meer te halen viel, en alle vogels spotten met den struis, die niet vliegen kon en zich toch verbeeldde een vogel te zijn, doch zij ontzagen zijn gedachten snavel, dien hij met de kracht van zijn sterken hals gevoelig kon doen neerkomen. En de papegaai praatte minachtend over dat vogelgebroed, dat slechts fluiten en sjiipen en schreeuwen kon.

Maar ten slotte begon al dat gekijf en gekrakeel het vogelendom te vervelen, en er gingen stemmen op, die eerst fluisterend en toen al luider begonnen te spreken over een duurzamen vrede. Musschen hielden onderling een vergadering en meezen een andere, en de kraaien riepen luide: Staakt! waarbij ze geen werkstaking op 't oog hadden, maar het staken van den vogelenkrijg. En de gedachte van den wereldvrede drong steeds meer door, totdat eindelijk een der grootste een slagpen uit zijn vleugel trok en in sierlijk schrift een brief zond aan alle vogelen, groot en klein, om ze uit te noodigen tot een algemeen concert.

De uil als de geleerde onder allen stelde een symphonie samen onder den titel: Si Vis Pacem, en hij schreef solo's en duetten en terzetten, die een groot jubelkoor afwisselden, terwijl aan het slot een machtig unisono kwam.

Een zeer geschikt plaatsje werd uitgekozen, waar gelegenheid was voor loopers en klimmers en zwemmers, en op den bepaalden dag naderden ze van alle kanten. 't Was een gekrijsch en geschreeuw dooreen, want er waren velen, die voor zich de eerste plaats en het eerste woord begeerden, doch ten slotte werd men het eens, dat de kleine zwaluw voorzitter zou zijn. Deze, die zich nooit veel met de andere vogels had bemoeid, en alleen voor zichzelf vrijen vleugelslag had begeerd in de vrije lucht, nam de benoeming aan, doch ze deed opmerken, dat ze geen zittend leven gewoon was, en daarom slecht voorzitter kon zijn; ze zou haar functie dus maar waarnemen, vliegend boven de hoofden van de vergaderden.

Toen zong de gansche vergadering het openingskoor, een fuge over de woorden: Zoo gij den vrede wilt, waarbij ieder nog over de beste middelen kon nadenken, en daarna werd het woord gegeven aan de eend, die zich in postuur zette om de eerste solo te zingen. De melodie was haar voorgeschreven; de woorden dichte zij zelf.

Ontwapening was haar thema, algemeene ontwapening. De vogels hadden zich veel te sterk gewapend; wanneer nu eens algemeen werd besloten, de klauwen en snavels af te stompen, dan zou men een grooten stap zijn genaderd tot den wereldvrede.

Doch nauwelijks had de eend met een lang aangehouden:

„Vree!" geëindigd, of van alle kanten klonk het: „Mijnheer de voorzitter!"

En daar kwamen de tongen los. De haan kon zijn sporen niet missen, want hij gebruikte ze enkel met vreedzame bedoelingen. De gier moest zijn klauwen behouden, want daarmee hield hij zich aan de randen der rotsspleten vast. De ooievaar kon een minder spitsen en langen snavel niet gebruiken, wijl het water zoo diep was. Bewapening moesten ze alle hebben, dat was noodzakelijke levensvoorwaarde.

„We zullen hierover de debatten sluiten," zei ten slotte de zwaluw, „en we zingen dus het tweede koor over de woorden: Bewapening is onafwijsbaar."

„Maar nu geef ik het woord," vervolgde daarna de voorzitter bovenvlieger, „aan den leeuwerik, die een voorstel heeft."

't Was den kleinen zanger moeilijk geweest, zoolang op den grond te blijven; hij wierp zich thans in de hoogte en in vroolijke tonen zong hij zijn lied: „Als gij den vrede wilt, verklaar dan vrij de lucht." En hij toonde aan, dat de lucht vrij moest zijn voor iedereen; dat niemand meer recht op de lucht kon doen gelden dan een ander.

Maar ook hij kreeg tegenspraak. „Ik kan er niet in komen, mijnheer de voorzitter," zei de sperwer, „dat de lucht vrij zou zijn. Gaarne wil ik toegeven, dat alle vogels een ruimte van drie vleugelslagen rondom hun nest voor eigen terrein kunnen verklaren, maar verder behoort de lucht aan ons, roofvogels. Wij hebben eenmaal in lang vervlogen jaren die lucht voor ons veroverd; 't is ons eigendom, en daarvan doen wij geen afstand. Wanneer kleine vogels zich in de lucht willen verheffen, dan doen ze dit bij onze gratie."

En valk en havik en gier en arend klaptten met de vleugels en juichten den spreker toe. En zonder het woord van den voorzitter af te wachten, zetten ze het derde koor in met de woorden: „De vrije lucht is voor de sterken en de grooten."

Maar nauwelijks was het koor uit, of de ooievaar vroeg het woord en met hem de reiger, en ze zongen samen een duo. „Wij zijn grooten," zongen ze, „en wij zijn sterken, en toch is in het lied van daareven niet gedacht aan ons. Wij hebben geen kromme snavels en geen scherpe klauwen, we zijn geen roofvogels, maar vreedzame bewoners van het moeras, doch we eischen voor ons ook een plaats op onder de zon, en we meenen, dat wij als nuttige vogels daar ook aanspraak op hebben. Daarbij staan wij de geachte zangers van zoeven volstrekt niet in den weg, daar wij ons richten op ander terrein. Wij exploiteeren enkel het water."

„Mooie dingen," viel eensklaps het verzet in van havik, uil en sperwer, „mooie dingen. Voorzitter, wij beschuldigen hier openlijk de twee langbeenige zangers. Ze zouden niet op ons terrein komen? Maar wie snapt ons de muizen en de kevers voor den snavel weg? Wie eet de jonge hazen en konijnen, zoodat wij, de rechtmatige jagers, er naar kunnen fluiten? Dat doen die twee, en daartoe hebben zij zich reeds lang gewapend met verreikende snavels en lange beenen. Neen, daar stellen wij onze klauwen tegenover."

En nu werd het een gekrijsch en geroep over en weer. De grootere koken allen partij, en de kleinen klaagden over de langsnaveligen even sterk als over de klauwieren. 't Waren beide booze machten, zeiden zij, maar zij durfden het niet luid zeggen, ze zeiden het zacht, en ze sloten zich maar aan bij een van de twee partijen der sterken. En daardoor kwamen ze weer tot hun onderling gekibbel.

Van het unisono kwam niets. De zwaluw wierp zich in de lucht, om een vliegje te vangen, en ze sjierpde luid: „Si vis pacem, para bellum. Als ge den vrede wilt, bereid u ten oorlog. De ouden zeiden het en de jongen doen het. Wat zeg jij er van, duifje? Ik heb je op de vergadering niet gezien?"

„Ik?" zei de duif. „Ik wil vrede, en daarom houd ik vrede met alle vogels." En rustig pikte de duif een gerstekorrel op.

A. L.

Naar een schilderij van Jan Breughel.

1548